

ske Befolkning i Canada, der ellers har været kendt som et af de frugtbare hvide Folkeelementer, „næppe mere formerer sig“. — Hvis man har været i Tvivl om Eskimoernes racemæssige Oprindelse, giver denne Bog (S. 434) Forklaring. De stammer sandsynligvis dels fra „Urmongoler“, dels fra „Gammelsibirer“. —

Desværre er ingen af „Nyhederne“ blot nogenlunde sikkert underbyggede. —

De 6 Tekstfigurer, der ledsager Bogen, skal væsentlig vise den tektoniske Opbygning af nogle af de omtalte Omraader. — Det, der dér skulde have geografisk Interesse, var en Skelnen mellem f. Eks. unge Foldninger og Brudbjærge. — Paa Kortet over Sydamerika (S. 98, Fig. 4) er de vitterligt meget gamle caraibiske Kystbjærge i Venezuela gjort til tertiære Foldebjærge, og Kortet over Sydøstasien (S. 331, Fig. 6) er ganske misvisende, idet hele Sydkina og det østlige Bagindien angives som foldet i Tertiær. — I Virkeligheden skelnes der heller ikke i Teksten klart mellem Foldning og Brud, hverken for Sydkinas eller Bagindiens Vedkommende.

Ind imellem kan der i Bogen være ganske gode Beskrivelser af Klima og Plantevækst, noget summariske, men i deres Kortfattethed i Hovedsagen rammende. — Men de sammenfattende Landskabsbeskrivelser, der vel sagtens skal være Bogens kunstneriske Hovedpunkter, naar, selv om de kan indeholde rigtige og rammende Ting, op til en Patos, som kan virke trættende. Som Eksempel anføres (S. 162): „De hede Dage vandrer over Sydafrikas Jord, vækker de blaagrønne „Buschberge“ mod Øst til aandende Liv, staar flimrende over „Veld“-ernes Græsgange, hvis Horisont knivskarpt grænser til den blaa Himmel og tænder det nøgne Klippevirvar mod Vest med en rød Gløden. — Meget snart derefter funkler de sydlige Stjerner Pragt over det tavse Land, som paa Højsletten dufter stærkt krydret af Græs og Blomster og i Klippepartierne løfter maanehvide, takkede Former op af de dybe Skygger“.

Dette er, hvad nogle maaske vil kalde Kunst; men andre vil maaske finde, at dette Ordmaleri, der ganske i Formen minder om de andre Landskabsbeskrivelser i Bogen, — nok saa meget ligner et billigt Olietryk. —

Johs. Reumert.

Paul Woldstedt: Das Eiszeitalter. Grundlinien einer Geologie des Diluviums (406 Sider, 162 Textfig.) Ferdinand Enke Stuttgart 1929.

Stoffet deles i 19 Kapitler omfattende navnlig Nutidens Gletschere, de tidligere nedisede Omraaders Overfladeformer og Aflejringer, interglaciale og interstadiale Dannelser, Flora, Fauna og Klima i Istids-

perioden; nærmere behandles det nordeuropæiske, det alpine og det nordamerikanske Nedisningsomraade, herunder specielt om Isens Tilbagerykning i Europa og Postglaciale tiden, desuden det diluviale Menneske, Niveauforandringer, diluviale Dislokationer og Istidens Aarsager. Der findes i Bogen en Litteraturfortegnelse paa ca. 800 Numre og et fyldigt Sagregister.

Det er kun faa Gange tidligere forsøgt at give en større sammenhængende Fremstilling af Kvartærtidens Geologi som selvstændigt Værk, siden James Geikie i 1874 udsendte *Great Ice Age*; særlig maa her nævnes E. Geinitz *Die Eiszeit* 1906, W. B. Wright *The Quaternary Ice Age* 1914 samt E. Antevs' mere specielle *The last Glaciation* 1928.

Forfatteren til den foreliggende nye Oversigt er gaaet vel forberedt til sit Arbejde. Hans glacialgeologiske Arbejdsomraade er Nordtyskland tillige med Nordslesvig, og han kender to andre af de betydningsfulde Nedisningsomraader, Alperne og Nordamerika, af Selvsyn fra Studierejser. Desuden hviler hans klare og overskuelige Fremstilling paa en omfattende Anvendelse af den vældige Litteratur. Hans Kendskab til Udlandets Litteratur er, ikke mindst for danske, tilfredsstillende. Det geografiske Moment i Stoffet kommer stærkt til Orde ogsaa gennem de talrige Kortskitser, som ledsager Teksten. Mange Profiler og skematiske Sammenstillinger letter Tilegnelsen af Stoffet. I Fremstillingen er der taget stærkt Hensyn til de mange nye Synspunkter indenfor væsentlige Sider af Kvartærgeologien, som er kommet til Orde i de senere Aar, og saa vidt det kan ses, er Forfatterens Referater rammende, og hans Slutninger og Standpunkter er prægede af en sund og nøgtern Vurdering. Hans Arbejde vil sikkert ikke mindst derved faa sin store Betydning og vil f. Eks. afgive en heldig Modvægt overfor de, hvad Istidens Kronologi angaar, daarligt motiverede Opfattelser, som er fremsat navnlig fra østrigsk Side i bindstærke Værker i de seneste Aar.

Her kan der ikke fremdrages Enkeltheder fra Bogens omfattende Stof, kun skal det nævnes, at Forf. efter nogen Usikkerhed fastholder den nordtyske Inddeling i tre Istider, der benævnes efter Floderne Elster, Saale og Weichsel — som det synes Ref. mindre heldigt, da hver af disse gennemstrømmer flere Nedisningers Omraader. Weichsel-Nedisningens Grænse følger i Hovedsagen den morphologiske Landskabsgrænse i Nordtyskland ligesom i Jylland, og Lüneborg Hede, Fläming m. m. er da ikke bleven berørt af den sidste Is. Den Penck-Wiegerske Opfattelse, at de gammel-palæolithiske Kulturer tilhører Elster-Saale Interglaciale tiden og Saale Istiden, fastholdes sikkert med Rette.

Knud Jessen.